Vesienhoidon ympäristötavoitteet ja niistä poikkeaminen

Eduskunnan talousvaliokunta

Helena Sivula

13.11.2024

Metsäteollisuus

Taustaa

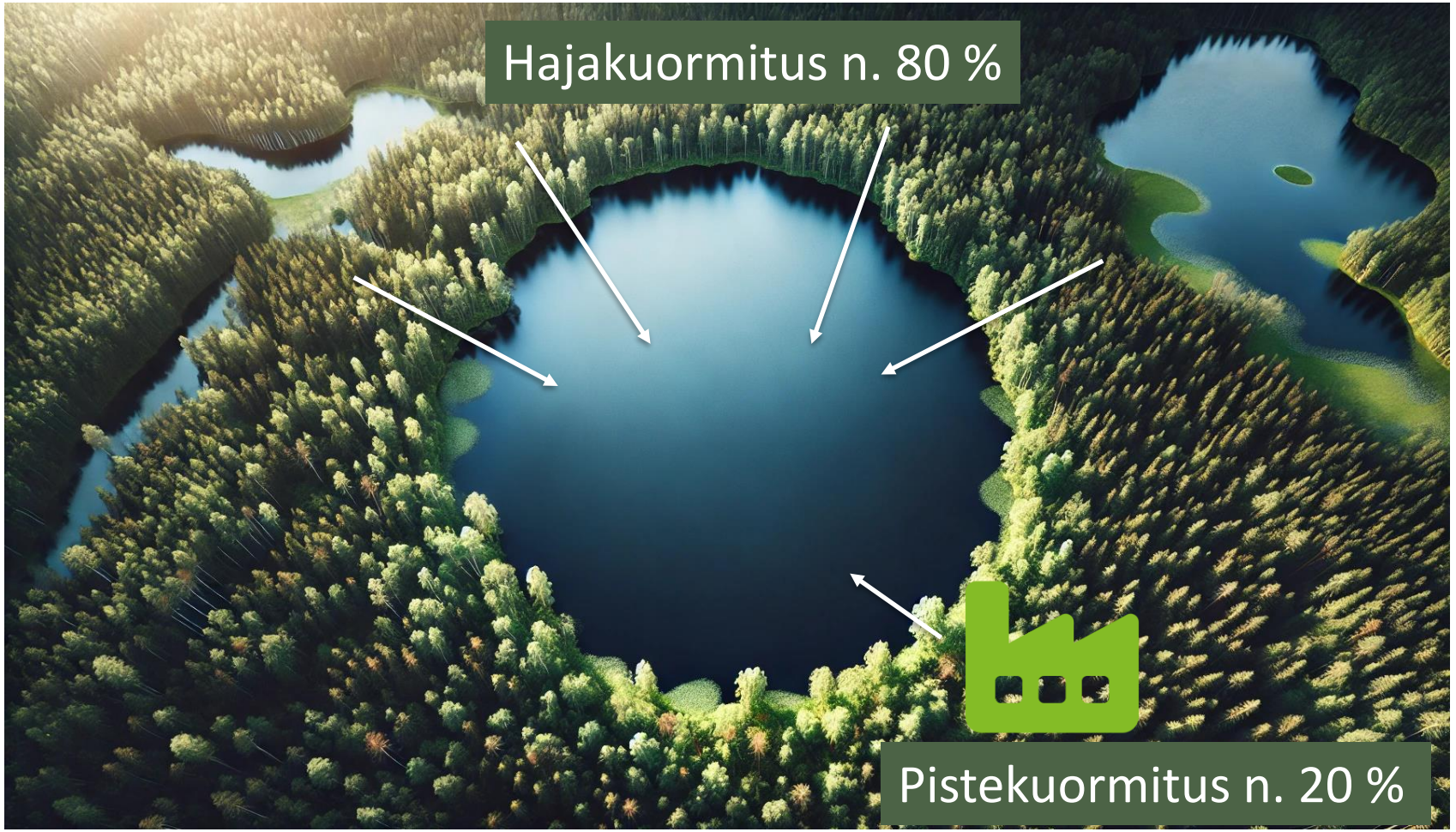

- Hallituksen esityksessä vesienhoidon ympäristötavoitteet säädetään sitoviksi.
  - Vesistöjen hyvän tilan saavuttamista ei saa vaarantaa ja eikä vesistön tila saa heikentyä toiminnan johdosta.
  - Esitetty sääntely koskee luvanvaraisia toimintoja.
- Vesien tilan luokitteluun liittyy edelleen epävarmuuksia ja tunnistettuja kehittämistarpeita.
- **Suomessa toimii yli 10 000 luvitettua laitosta, näiden toiminta tulee turvata.**

Lukujen lähde: https://www.vesi.fi/vesitieto/rehevoittava-kuormitus/ 13.11.2024

Pykälät

20 a §

Vesien tilan tavoite

Kaikissa pinta- ja pohjavesimuodostumissa tulee saavuttaa vähintään hyvä tila tai niille vesienhoitosuunnitelmassa 22, 24 tai 25 §:n nojalla asetettu muu tilatavoite.
Tavoitteiden saavuttaminen ei saa vaarantua hankkeen tai toiminnan johdosta. Hankkeen tai toiminnan vaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon vesienhoitosuunnitelmassa esitetyn lisäksi muut ajantasaiset tiedot vesimuodostuman tilasta.
Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset vesien tilan tavoitteista.

20 b §

Heikentämättömyysvaatimus

Vesimuodostuman tila ei saa heikentyä hankkeen tai toiminnan johdosta siten, että:
1) ekologisen tilan luokittelua koskeva tekijä alenee pintavesimuodostumassa vähintään yhdellä luokalla tai se edelleen heikkenee, jos kyseinen tekijä on jo alimmassa luokassa; tai
2) pilaavaa tai haitallista ainetta koskeva ympäristönlaatunormi ylittyy pinta- tai pohjavesimuodostumassa tai jos ympäristönlaatunormi on jo ylittynyt, aineen pitoisuus nousee vesimuodostumassa.
Hankkeen tai toiminnan vaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon vesienhoitosuunnitelmassa esitetyn lisäksi muut ajantasaiset tiedot vesimuodostuman tilasta.
Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset vesimuodostuman tilan heikentämättömyyden arvioinnista.

Pykälien perustelut:

Pykälä tulisi sovellettavaksi vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisissa lupamenettelyissä ehdotettujen lupaedellytyssäännösten kautta. **Tällöin kyseessä olisi sellainen uusi hanke tai toiminta tai niiden olennainen muutos, että uusi lupa tarvittaisiin.** Vallitsevaa oikeustilaa vesien tilatavoitteiden sitovuudesta ei ole tarkoitus muuttaa. Esityksessä ei muutettaisi ympäristönsuojelulain tai vesilain mukaisen luvan tarkistamista koskevia säännöksiä eikä sen myötä lupien muuttamisen soveltamiskäytäntöä. Lupamenettelyllä ei tarkoiteta ilmoitus- tai rekisteröintimenettelyjä.

Riski jo luvitettujen toimintojen lupien muuttamisesta tulee sulkea pois.

Esityksemme

- Lain soveltamisalaa tulee tarkentaa, jotta olemassa olevien laitosten lupien pysyvyys ei vaarannu.
- Esitämme, että talousvaliokunta edellyttää ympäristövaliokuntaa täsmentämään pykälien 20 a ja 20 b yksityiskohtaista soveltamisalaa:
  - **Olennaisella toiminnan muutoksella tarkoitetaan tilannetta, jossa toiminnasta aiheutuu merkittäviä uusia vaikutuksia vesimuodostuman tilalle.**

Ensisijaisesti tulee varmistaa, ettei kansallinen lainsäädäntö ole direktiiviä tai nykyistä oikeustilaa määrittäviä tuomioistuinten ratkaisuja tiukempi, ja että se on mahdollisimman yksiselitteisesti tulkittavissa.

Metsäteollisuus